

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z HISTORII DLA KLASY IV

Zgodne z podstawą programową Reforma26. Kompas Jutra, programem nauczania historii „Wczoraj i dziś” dla klasy 4 szkoły podstawowej, autorstwa Tomasza Maćkowskiego. Zastosowano 6-cio stopniową skalę ocen.

Dział 1. Z historią na TY	
Ocena	Wymagania edukacyjne (Uczeń:)
dopuszczający	Z pomocą nauczyciela podaje znaczenie słowa historia; wymienia proste przykłady źródeł historycznych. Przynosi lub wskazuje jedną pamiątkę rodzinną. Zna pojęcia: <i>rok, wiek, era</i> ; wskazuje taśmę czasu (oś chronologiczną).
dostateczny	Wyjaśnia terminy: <i>przeszłość, nauka o przeszłości, źródło historyczne</i> ; wskazuje różnicę między prawdą historyczną a fikcją. Przedstawia proste informacje o swojej rodzinie na podstawie pamiątek. Posługuje się pojęciami: <i>nasza era (n.e.), przed naszą erą (p.n.e.), stulecie, tysiąclecie</i> ; określa wiek dla prostych dat z naszej ery.
dobry	Wyjaśnia, na czym polega praca historyka i pojęcie <i>wiarygodności źródła</i> ; podaje przykłady źródeł pisanych i niepisanych oraz tłumaczy przydatność historii we współczesnym życiu. Określa wiek i połowę wieku dla dat p.n.e. i n.e.; oblicza upływ czasu między wydarzeniami z tej samej ery.
bardzo dobry	Wskazuje szczegółowe podobieństwa i różnice między historią, fikcją literacką a dziejami legendarnymi; samodzielnie czerpie i analizuje informacje z podanego źródła historycznego. Bezbłędnie przelicza upływ czasu na przełomie er (p.n.e. i n.e.); samodzielnie porządkuje chronologicznie wydarzenia na osi czasu.
celujący	Samodzielnie dokonuje krytycznej oceny wiarygodności różnorodnych źródeł; stawia i weryfikuje hipotezy badawcze na podstawie materiałów źródłowych. Realizuje doświadczenie edukacyjne: samodzielnie gromadzi ślady materialne/informacje o historii swojej rodziny i prezentuje wyniki badań w nowatorskiej formie. Tworzy własne osie czasu dla skomplikowanych procesów historycznych.
Dział 2. Mała i duża ojczyzna	
Ocena	Wymagania edukacyjne (Uczeń:)
dopuszczający	Wskazuje na mapie swój region zamieszkania. Wskazuje polskie symbole

	państwowe (godło, barwy, hymn) oraz flagę Unii Europejskiej.
dostateczny	Wymienia postać zasłużoną dla swojej okolicy lub znany zabytek lokalny. Wyjaśnia znaczenie symboli państwowych dla Polaków. Podaje przykłady najważniejszych świąt państwowych.
dobry	Przedstawia historię swojej miejscowości; wyjaśnia znaczenie lokalnych zabytków oraz potrzebę ich ochrony; zna legendy związane ze swoim regionem. Tłumaczy rolę świąt państwowych, obrzędów i tradycji w budowaniu wspólnoty narodowej i lokalnej; wyjaśnia znaczenie Unii Europejskiej dla mieszkańców Polski. Prawidłowo korzysta z legendy mapy historycznej.
bardzo dobry	Analizuje legendę lokalną, wskazując w niej elementy historyczne i fikcyjne; przedstawia formy upamiętnienia postaci zasłużonych w małej ojczyźnie. Porównuje odmienne tradycje i zwyczaje w różnych regionach Polski; uzasadnia rolę symboli w kształtowaniu tożsamości i poczucia przynależności. Odczytuje i interpretuje złożone informacje z mapy historycznej.
celujący	Realizuje doświadczenie edukacyjne: samodzielnie gromadzi ślady materialne/informacje o zabytku, tradycji lokalnej lub historii swojej rodziny i prezentuje wyniki badań w nowatorskiej formie. Angażuje się w organizację szkolnych/lokalnych obchodów święta państwowego. Sprawnie łączy analizę mapy z uwarunkowaniami geograficznymi i historycznymi.

Dział 3. Z najdawniejszych dziejów

Ocena	Wymagania edukacyjne (Uczeń:)
dopuszczający	Używa pojęć: <i>koczowniczy</i> i <i>osiadły tryb życia</i> ; kojarzy piramidy i faraona ze starożytnym Egiptem.
dostateczny	Wyjaśnia pojęcie <i>rewolucji neolitycznej</i> ; opisuje społeczeństwo Egiptu, używając pojęć: <i>faraon</i> , <i>hieroglify</i> , <i>piramidy</i> , <i>politeizm</i> .
dobry	Wyjaśnia wpływ warunków naturalnych (rzeki) na rozwój osadnictwa i rolnictwa; przedstawia osiągnięcia Egiptu w dziedzinie medycyny, matematyki i astronomii.
bardzo dobry	Wyjaśnia przełomową rolę powstania pisma dla rozwoju cywilizacji i ocenia jego znaczenie we współczesnym świecie.
celujący	Ocenia i argumentuje wpływ osiągnięć cywilizacji Bliskiego Wschodu i Egiptu na dzisiejsze życie człowieka.

Dział 4. W starożytnej Grecji

Ocena	Wymagania edukacyjne (Uczeń:)
dopuszczający	Wskazuje Grecję na mapie; kojarzy pojęcia: <i>igrzyska olimpijskie, bogowie greccy</i> .
dostateczny	Wyjaśnia pojęcia: <i>polis, agora, Akropol, demokracja, mitologia, teatr</i> .
dobry	Opisuje funkcjonowanie społeczeństwa ateńskiego w czasach Peryklesa; analizuje wpływ ukształtowania terenu Grecji na życie jej mieszkańców.
bardzo dobry	Przedstawia osiągnięcia cywilizacji greckiej (filozofia, teatr, igrzyska, architektura) i wyjaśnia ich wpływ na współczesną Europę.
celujący	Dokonuje krytycznej oceny demokracji ateńskiej, porównując ją z zasadami współczesnego życia społecznego i państwowego.
Dział 7. Dzieje starożytnego Rzymu	
Ocena	Wymagania edukacyjne (Uczeń:)
dopuszczający	Kojarzy Rzym z cesarstwem; zna pojęcie <i>niewolnika</i> . Zna pojęcie <i>chrześcijaństwo</i> ; kojarzy postać Jezusa i Dekalog.
dostateczny	Definiuje pojęcia: <i>republika, cesarstwo, obywatele, prawo rzymskie, łacina</i> . Wyjaśnia pojęcia: <i>monoteizm, judaizm, Mesjasz, Dekalog</i> .
dobry	Opisuje społeczeństwo Rzymu za czasów Juliusza Cezara; wskazuje na mapie zasięg Imperium Rzymskiego. Wskazuje na mapie miejsce narodzin chrześcijaństwa oraz wiek, w którym powstało; wyjaśnia powody przyjmowania nowej religii przez mieszkańców Imperium Rzymskiego.
bardzo dobry	Przedstawia osiągnięcia architektoniczne i prawne Rzymian (<i>akwedukt, amfiteatr, łuk triumfalny, prawo</i>) oraz ich trwały wpływ na Europę. Wyjaśnia okoliczności i znaczenie uznania chrześcijaństwa za religię panującą w Rzymie oraz ocenia jego wpływ na współczesną Europę.
celujący	Wyjaśnia znaczenie prawa rzymskiego jako fundamentu współczesnej kultury prawnej; porównuje ustrój republiki i cesarstwa. Analizuje proces rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa w kontekście przemian społecznych i kulturowych starożytnego świata.

Dostosowanie form i metod pracy dla uczniów z SPE

Spektrum Autyzmu

- **Dostosowanie form pracy:**
 - Stała struktura lekcji – zachowanie przewidywalnego schematu zajęć.

- Jasny podział ról – określenie konkretnych, jednoznacznych zadań podczas pracy w grupach.
- Mniej bodźców na materiałach – przygotowanie przejrzystych map historycznych i osi czasu wolnych od zbędnych elementów graficznych.
- **Dostosowanie metod pracy:**
 - Dostowne wyjaśnianie pojęć – unikanie metafor bez ich wcześniejszego wyjaśnienia.
 - Wizualizacja historii – stosowanie czytelnych drzew genealogicznych, schematów przyczynowo-skutkowych oraz kart z postaciami historycznymi.
 - Sprawdzanie wiedzy – stosowanie pytań zamkniętych, zadania polegające na przyporządkowaniu dat do wydarzeń na schemacie zamiast otwartych opowiadań historycznych.

ADHD

- **Dostosowanie form pracy:**
 - Dzielenie treści – rozbijanie obszernych tematów na krótkie, kilkuminutowe bloki tematyczne.
 - Angażowanie w ruch – wyznaczanie zadań fizycznych związanych z lekcją (np. wskazywanie obiektów na mapie ściennej, rozdawanie atlasów historycznych).
 - Kontrola miejsca pracy – posadzenie w pierwszej ławce, z dala od okna i dekoracji ściennych odciągających uwagę.
- **Dostosowanie metod pracy:**
 - Strukturyzacja notatek – udostępnianie schematów do samodzielnego uzupełniania kluczowymi słowami.
 - Aktywne osie czasu – wykorzystywanie mobilnych osi czasu (np. naklejanie lub przekładanie kartoników z datami i wydarzeniami).
 - Pojedyncze polecenia – podawanie instrukcji do analizy tekstu źródłowego krok po kroku, po upewnieniu się, że uczeń skupił uwagę.

Dysleksja

- **Dostosowanie form pracy:**
 - Modyfikacja tekstów źródłowych – przygotowywanie fragmentów kronik czy dokumentów większą czcionką (bezseryfową) z większym odstępem między wierszami.
 - Wydłużenie czasu – zapewnienie dodatkowego czasu na przeczytanie pytań do tekstów historycznych i analizę map.
 - Alternatywy słuchowe – wykorzystywanie audiobooków historycznych, fragmentów słuchowisk, podcastów lub filmów edukacyjnych.
- **Dostosowanie metod pracy:**
 - Zwolnienie z czytania na głos – unikanie wywoływania ucznia do głośnego odczytywania trudnych tekstów źródłowych przed klasą.
 - Praca na słowach kluczowych – przygotowywanie wyciągów z rozdziałów z pogrubionymi datami, pojęciami i nazwiskami.
 - Faworyzowanie odpowiedzi ustnych – ocenianie wiedzy historycznej (pojęć, zależności przyczynowo-skutkowych) w formie wypowiedzi ustnej lub testów z pytaniami zamkniętymi.

Dysgrafia

- **Dostosowanie form pracy:**

- Ograniczenie ręcznego notowania – dostarczanie wklejek do zeszytu z podsumowaniem lekcji, schematami i osiami czasu.
- Wykorzystanie technologii – zezwolenie na pisanie kart pracy na komputerze/tablecie.
- Gotowe karty pracy – stosowanie arkuszy z powiększonym miejscem na wpisywanie odpowiedzi.
- **Dostosowanie metod pracy:**
 - Ocenianie merytoryki – całkowite pomijanie czytelności pisma, estetyki rysowania map czy prowadzenia zeszytu przy wystawianiu ocen.
 - Praca z mapą konturową – zmiana formy wpisywania nazw geograficznych na zaznaczanie ich cyframi, kolorem lub gotowymi naklejkami.
 - Testy wyboru – zamiana długich wypowiedzi pisemnych na testy wielokrotnego wyboru, dołączanie podpisów pod ilustracjami lub łączenie par.

Dysortografia

Dostosowanie form pracy:

- Dostęp do pomocy – umożliwienie korzystania ze słowniczka pojęć i nazwisk historycznych podczas sprawdzianów i prac pisemnych.
- Wydłużenie czasu – przyznanie dodatkowych minut na samokontrolę pisowni nazw własnych i pojęć.
- Wzorce na tablicy/karcie – wypisywanie na tablicy trudnych nazwisk i pojęć historycznych, aby uczeń mógł je bezbłędnie przerysować.
- **Dostosowanie metod pracy:**
 - Ignorowanie błędów w ocenie – nieobniżanie oceny z historii za błędy ortograficzne i literówki w nazwiskach, nazwach geograficznych czy pojęciach historycznych.
 - Tolerancja dla zniekształceń – uznawanie odpowiedzi za poprawną, jeśli z zapisu jednoznacznie wynika, o jaką postać lub pojęcie chodzi (np. zmiana liter w trudnych nazwiskach obcojęzycznych).
 - Wskazywanie błędów – zaznaczanie błędów na marginesie jedynie w celach korekcyjnych, bez wpływu na punktację merytoryczną

Na lekcjach historii uczeń może otrzymać ocenę za:

Forma	Punktacja	Zakres materiału	Uwagi
Sprawdzian	20-25 pkt.	Obejmuje jeden lub dwa działy z podręcznika.	Zapowiedziany przynajmniej tydzień wcześniej, poprzedzony lekcją powtórzeniową.
Odpowiedź ustna	0-5 pkt.	Obejmuje materiał z ostatniej lekcji.	Uczeń może otrzymać 0-4,5 pkt. za wiedzę, oraz 0-0,5 pkt. za poprawność językową wypowiedzi.
Kartkówka	0-5 pkt.	Obejmuje materiał z 3 ostatnich lekcji.	Może, ale nie musi być zapowiedziana.

Zeszyt	0-5 pkt.	Kompletność, przejrzystość, logiczność notatek, estetyka.	Może być oceniany raz w semestrze.
Projekty	0-10 pkt.	Określony w instrukcji do zadania.	
Praca na lekcji	5 pkt.	Bieżący materiał lekcyjny, zaangażowanie, aktywność.	-Na każdej lekcji uczeń może otrzymać „+” za pracę (grupowa lub indywidualną), po zebraniu trzech „+” do dziennika wpisywana jest ocena 5/5. - Wybrane zadania mogą zostać ocenione na 0-5 /5 pkt.
Prezentację	0-10 pkt	Uzgodniony z nauczycielem.	Oceniana w oparciu o wcześniej podane kryteria. Przygotowywane samodzielnie lub w grupach, podczas zajęć lekcyjnych.
Dodatkowo	Do 5% liczby punktów możliwych do zdobycia w semestrze		Prace dodatkowe, wyraźny postęp w nauce, szczególną aktywność na zajęciach, wyjątkową kreatywność, niekonwencjonalne rozwiązanie problemu, związane z przedmiotem zainteresowania, których rozwijanie przynosi wymierne efekty, inne osiągnięcia wskazane przez nauczyciela.

Na końcu semestru i roku szkolnego suma punktów jest przeliczana na ocenę wg skali:

100% i powyżej - celujący

90-99 % - bardzo dobry

75-89% - dobry

50-74% -dostateczny

35-49% -dopuszczający

poniżej 34% - niedostateczny

Informacje dodatkowe:

- Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie pisał pracy kontrolnej, musi to uczynić w terminie ustalonym z nauczycielem.
- Prace kontrolne zawierają zadania dodatkowe (10 % liczby punktów możliwych do zdobycia), sprawdzane przez nauczyciela, jeżeli uczeń z pozostałych zadań otrzyma min. 85 % punktów.

- Uczeń może poprawiać ocenę ze sprawdzianu, na 100%, w terminie dwóch tygodni od oddania prac przez nauczyciela.
- Z poprawy sprawdzianu uczeń ma wpisywaną ocenę wyższą.
- Po sprawdzeniu prace pisemne są omawiane przez nauczyciela podczas lekcji. **Następnie są przechowywane przez nauczyciela w szkole.** Uczeń i jego rodzice mają prawo wglądu do tych prac podczas „drzwi otwartych” lub w terminie uzgodnionym przez ucznia lub jego rodziców z nauczycielem.
- W ciągu półrocza **uczeń ma prawo do jednego nieprzygotowania** w semestrze (tzw. „n”). Nieprzygotowaniem jest nieznanomość materiału z trzech ostatnich lekcji. Po wykorzystaniu przysługujących uczniowi „n” za kolejne nieprzygotowanie uczeń otrzymuje ocenę 0/5 punktów za formę sprawdzenia wiedzy wyznaczoną przez nauczyciela (kartkówka, odpowiedź).
- Jeśli uczeń z powodu nieobecności, nie wykona zadań projektowych wykonywanych podczas lekcji, musi „nadrobić”, „uzupełnić” zadanie w sposób i w terminie uzgodnionym z nauczycielem.
- Za nieprzygotowanie ucznia do zajęć polegające na **braku materiałów potrzebnych w czasie lekcji**, takich jak np. podręcznik, zeszyt ćwiczeń, zeszyt przedmiotowy, materiały, które uczniowie mieli przynieść na daną lekcję, przybory szkolne (**informacja dla rodzica i ucznia o braku przygotowania do zajęć**) uczeń otrzymuje „-”; za trzykrotne nieprzygotowanie tego typu uczeń otrzymuje uwagę.
- Odpisywanie, udostępnianie do odpisywania prac pisemnych (sprawdzianów, kartkówek), korzystanie z innych form nieuczciwej pomocy jest równoznaczne z otrzymaniem 0 pkt. za daną pracę.
- **Uczeń ma obowiązek uzupełnienia wszelkich zaległości związanych z nieobecnością, wg poniższego schematu:**

1- 2 dni nieobecności – 1 dzień na nadrobienie,

3-4 dni nieobecności – 2 dni na nadrobienie,

5 i więcej dni nieobecności – 5 dni na nadrobienie.